

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าเปรียบเทียบค่าความแตกต่าง
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
3. วิเคราะห์ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

4. เปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 1

5. เปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มหาสารคาม เขต 1

6. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนับวันมารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามไป 214 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ช่วงชั้นที่สอน

ช่วงชั้นที่ปฏิบัติหน้าที่สอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วงชั้นที่ 1-2	59	27.57
ช่วงชั้นที่ 3-4	155	72.43
รวม	214	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงชั้นที่ 3-4 คิดเป็นร้อยละ 72.43

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่าย

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ผลปรากฏ ดังตารางที่ 3 - 8

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
	ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
	\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D					
1. ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนหรือกิจกรรมเสริม	3.83	0.46	มาก	2.97	0.71	ปานกลาง	3.21	0.75	ปานกลาง
2. ด้านการปรับรายละเอียดของ เนื้อหา	3.88	0.46	มาก	3.12	0.77	ปานกลาง	3.33	0.77	ปานกลาง
3. ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อ การเรียน	3.86	0.49	มาก	3.11	0.82	ปานกลาง	3.32	0.82	ปานกลาง
4. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่	3.78	0.55	มาก	3.03	0.79	ปานกลาง	3.24	0.80	ปานกลาง
5. ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือราย วิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	3.96	0.52	มาก	3.06	0.76	ปานกลาง	3.31	0.81	ปานกลาง
	3.88	0.45	มาก	3.05	0.72	ปานกลาง	3.28	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา รองลงมา ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน และ ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดทำการสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.88$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ รองลงมาด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา และด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน โรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา รองลงมาด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน และด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้าน การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
1	โรงเรียนมีการศึกษาวิเคราะห์การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร ท้องถิ่น	3.78	0.64	มาก	3.15	0.72	ปานกลาง	3.32	0.76	ปานกลาง
2	โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น	3.98	0.57	มาก	3.10	0.75	ปานกลาง	3.34	0.81	ปานกลาง
3	โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงนักเรียน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนหลักสูตรท้องถิ่น	3.75	0.68	มาก	2.78	0.97	ปานกลาง	3.05	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}						
4	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น	3.78	0.74	มาก	2.90	0.89	ปานกลาง	3.14	0.94	ปานกลาง	
5	โรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ใช้วิทยากรในท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.78	0.72	มาก	2.79	1.01	ปานกลาง	3.06	1.00	ปานกลาง	
6	โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลายที่ มุ่งพัฒนาผู้เรียน	3.80	0.61	มาก	3.02	0.90	ปานกลาง	3.23	0.89	ปานกลาง	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชื่อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		S.D	S.D	S.D	ความหมาย	ความหมาย
		\bar{x}	ความหมาย	\bar{x}	ความหมาย					
7	โรงเรียนกำหนดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.80	มาก	2.87	ปานกลาง	0.63	0.97	3.13	0.98	ปานกลาง
8	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น ศึกษาแล้วอภิปรายวิจารณ์	4.00	มาก	3.16	ปานกลาง	0.74	0.96	3.39	0.98	ปานกลาง
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ	3.95	มาก	3.19	ปานกลาง	0.65	0.96	3.40	0.95	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชื่อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้าน การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D						
10	โรงเรียนมีการกำหนดวิธีวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น ครูให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวัด และประเมินผลการเรียนการสอน	4.07	0.64	มาก	3.05	0.92	ปานกลาง	3.33	0.97	ปานกลาง	
11		3.47	0.70	มาก	2.75	1.01	ปานกลาง	2.95	0.99	ปานกลาง	
	โดยรวม	3.88	0.45	มาก	3.05	0.72	ปานกลาง	3.28	0.75	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับ ปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ รองลงมา ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น ศึกษาแล้วอภิปราย วิจัย และโรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น ศึกษาแล้วอภิปราย วิจัย และโรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ รองลงมา ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น ศึกษาแล้วอภิปราย วิจัย และโรงเรียนมีการศึกษาวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้าน การปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
1	ครูมีการศึกษาจุดประสงค์ และ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน คำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท โรงเรียนมีการนำข้อมูลพื้นฐาน และ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นมา วิเคราะห์เพื่อปรับรายละเอียด ความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.03	0.64	มาก	3.19	1.03	ปานกลาง	3.43	1.01	ปานกลาง
2	โรงเรียนกำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน หรือเพิ่มให้เป็นไปตามผลที่ได้จาก การวิเคราะห์	3.71	0.64	มาก	3.05	0.87	ปานกลาง	3.23	0.87	ปานกลาง
3		3.69	0.65	มาก	3.05	0.86	ปานกลาง	3.23	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
4	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อเกี่ยวกับท้องถิ่น	3.76	0.67	มาก	2.91	0.99	ปานกลาง	3.14	0.99	ปานกลาง
5	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น	3.90	0.60	มาก	3.04	0.99	ปานกลาง	3.28	0.98	ปานกลาง
6	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีพื้นบ้านในท้องถิ่น	3.90	0.66	มาก	2.94	0.99	ปานกลาง	3.20	1.00	ปานกลาง
7	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและทัศนกรรมพื้นบ้าน	4.03	0.71	มาก	3.24	1.03	ปานกลาง	3.46	1.01	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้าน การปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		S.D	S.D	S.D	ความหมาย	ความหมาย
		\bar{x}	ความหมาย	\bar{x}	ความหมาย					
8	ครูมีการปรับรายละเอียดเนื้อหา เกี่ยวกับท้องถิ่นเข้ากับโครงสร้าง ขอบข่ายของเนื้อหาในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่สอน	3.88	มาก	3.26	ปานกลาง	0.61	0.96	3.43	0.92	ปานกลาง
9	ครูได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับหลักสูตรท้องถิ่น	4.07	มาก	3.29	ปานกลาง	0.61	0.90	3.50	0.90	ปานกลาง
10	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเนื้อหาที่ปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น	3.86	มาก	3.26	ปานกลาง	0.60	0.83	3.43	0.82	ปานกลาง
	โดยรวม	3.88	มาก	3.12	ปานกลาง	0.46	0.77	3.33	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน ศิลปะและหัตถกรรมพื้นบ้าน และครูมีการศึกษาจุดประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท และครูมีการปรับรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นเข้ากับ โครงสร้างขอบข่ายของเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาครูมีการศึกษาจุดประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท และ เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและหัตถกรรมพื้นบ้าน

โรงเรียนที่เปิดทำการสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาครูมีการศึกษาจุดประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท และเนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะและหัตถกรรมพื้นบ้าน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้าน การปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
1	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อ กำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	3.97	0.64	มาก	3.26	0.95	ปานกลาง	3.45	0.93	ปานกลาง
2	ครูสำรวจสื่อ เอกสาร หนังสือที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรจาก แหล่งต่าง ๆ	4.00	0.67	มาก	3.21	0.89	ปานกลาง	3.43	0.91	ปานกลาง
3	ครูได้รวบรวมสื่อ เอกสาร เพื่อนำมา ศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร	4.02	0.50	มาก	3.15	0.99	ปานกลาง	3.39	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รองลงมา ครูสำรวจสื่อ เอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ และครูได้รวบรวมสื่อ เอกสาร เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.86$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูได้รวบรวมสื่อ เอกสาร เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร รองลงมา ครูสำรวจสื่อ เอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ และครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รองลงมา ครูสำรวจสื่อ เอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ และครูได้รวบรวมสื่อ เอกสาร เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขั้นใหม่

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการจัดทำสื่อการเรียนขั้นใหม่	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}						
1	ครูวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น	3.75	0.63	มาก	3.03	0.90	ปานกลาง	3.23	0.89	ปานกลาง	
2	ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง	3.93	0.61	มาก	3.21	0.95	ปานกลาง	3.41	0.93	ปานกลาง	
3	ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม	3.71	0.67	มาก	2.97	0.93	ปานกลาง	3.18	0.92	ปานกลาง	
4	ครูได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	3.68	0.70	มาก	2.97	0.88	ปานกลาง	3.16	0.89	ปานกลาง	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการ จัดทำสื่อการเรียนรู้อื่นใหม่	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
5	ครูจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.86	0.65	มาก	2.98	0.91	ปานกลาง	3.22	0.93	ปานกลาง
	โดยรวม	3.78	0.55	มาก	3.03	0.79	ปานกลาง	3.24	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.24$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง รองลงมา ครูวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น และครูจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($X = 3.78$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง รองลงมา ครูจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล และครูวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.03$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง รองลงมาครูวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น และครูจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
1	ครูศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ โครงสร้างจากหลักสูตร แม่บท	4.05	0.70	มาก	3.12	0.92	ปานกลาง	3.37	0.96	ปานกลาง
2	ครูศึกษาผลการวิเคราะห์สภาพที่ เหมาะสมของการจัดการศึกษาของ ท้องถิ่น	3.59	0.72	มาก	2.90	0.86	ปานกลาง	3.09	0.88	ปานกลาง
3	ครูศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ เกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น	3.69	0.67	มาก	2.88	0.91	ปานกลาง	3.11	0.92	ปานกลาง
4	โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา	4.03	0.66	มาก	3.08	0.97	ปานกลาง	3.34	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือ รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}						
5	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.05	0.68	มาก	3.16	0.92	ปานกลาง	3.41	0.94	ปานกลาง	
6	ครูกำหนดเนื้อหาโดยการวิเคราะห์จากจุดประสงค์	4.20	0.63	มาก	3.13	1.03	ปานกลาง	3.43	1.05	ปานกลาง	
7	ครูเขียนคำอธิบายวิชาตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.19	0.57	มาก	3.36	0.95	ปานกลาง	3.59	0.93	มาก	
8	ครูกำหนดการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น	4.07	0.61	มาก	3.14	0.90	ปานกลาง	3.39	0.93	ปานกลาง	
9	ครูกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.10	0.60	มาก	3.16	0.92	ปานกลาง	3.42	0.94	ปานกลาง	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	ระดับการปฏิบัติ						ระดับการปฏิบัติรวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D						
10	ครูจัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียด ประกอบการจัดทำเนื้อหาวิชาใหม่ โรงเรียนนำเสนอของอนุมัติต่อ คณะกรรมการที่มีหน้าที่อนุมัติ	3.80	0.71	มาก	2.97	0.93	ปานกลาง	3.20	0.95	ปานกลาง	
11	ครูกำหนดรายวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ครูติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.97	0.66	มาก	2.93	1.03	ปานกลาง	3.21	1.05	ปานกลาง	
13		3.95	0.62	มาก	3.03	0.97	ปานกลาง	3.29	0.97	ปานกลาง	
	โดยรวม	3.86	0.73	มาก	2.94	0.92	ปานกลาง	3.19	0.96	ปานกลาง	
		3.96	0.52	มาก	3.06	0.76	ปานกลาง	3.31	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบาย หรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อยคือ ครูเขียนคำอธิบายรายวิชาตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ครูกำหนดเนื้อหาโดยการวิเคราะห์จากจุดประสงค์ และโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริม ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.96$) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูกำหนดเนื้อหาโดยการวิเคราะห์จากจุดประสงค์ รองลงมาครูกำหนดวิธีวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และครูกำหนดการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุม เนื้อหาตาม โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ครูเขียนคำอธิบายรายวิชาตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และครูกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 9 – 14

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม และรายด้าน

ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ระดับปัญหา						ระดับปัญหา รวม		
	ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
	\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}					S.D
1. ด้านการปรับกิจกรรมการเรียน การสอนหรือกิจกรรมเสริม	2.24	0.32	น้อย	2.67	0.50	ปานกลาง	2.55	0.50	ปานกลาง
2. ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	2.16	0.37	น้อย	2.61	0.54	ปานกลาง	2.49	0.54	น้อย
3. ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อ การเรียน	2.17	0.37	น้อย	2.57	0.58	ปานกลาง	2.46	0.56	น้อย
4. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่	2.15	0.39	น้อย	2.64	0.62	ปานกลาง	2.50	0.60	น้อย
5. ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือราย วิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	2.17	0.39	น้อย	2.58	0.54	ปานกลาง	2.47	0.53	น้อย
	2.18	0.29	น้อย	2.61	0.51	ปานกลาง	2.50	0.50	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน และมีปัญหาอยู่ในน้อย 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม รองลงมา การจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่ และการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.18$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการปรับกิจกรรมการเรียน การสอนหรือกิจกรรมเสริม รองลงมา ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน และด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการปรับกิจกรรมการเรียน การสอนหรือกิจกรรมเสริม รองลงมา ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่ และด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นใน โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการ ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือ กิจกรรมเสริม	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}					S.D
1	โรงเรียนมีการศึกษาวิเคราะห์การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร ท้องถิ่น	2.19	0.47	น้อย	2.65	0.73	ปานกลาง	2.52	0.70	ปานกลาง
2	โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ท้องถิ่น	2.31	0.72	น้อย	2.84	0.68	ปานกลาง	2.69	0.73	ปานกลาง
3	โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงนักเรียน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับจัดการเรียนการ สอนหลักสูตรท้องถิ่น	2.34	0.65	น้อย	2.71	0.73	ปานกลาง	2.61	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
4	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น	2.36	0.63	น้อย	2.74	0.78	ปานกลาง	2.63	0.76	ปานกลาง
5	โรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้ในท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.27	0.58	น้อย	2.74	0.87	ปานกลาง	2.61	0.83	ปานกลาง
6	โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน	2.32	0.63	น้อย	2.85	0.74	ปานกลาง	2.71	0.75	ปานกลาง
7	โรงเรียนกำหนดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	2.19	0.73	น้อย	2.51	0.80	ปานกลาง	2.50	0.80	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการ ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือ กิจกรรมเสริม	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
8	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เช่น ศึกษาแล้วอภิปราย วิจารณ์	2.14	0.62	น้อย	2.46	0.92	น้อย	2.37	0.98	น้อย
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ นักเรียนได้ปฏิบัติจริงครูเป็นผู้คอย แนะนำ	2.17	0.74	น้อย	2.47	0.87	น้อย	2.39	0.85	น้อย
10	โรงเรียนมีการกำหนดวิธีวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรท้องถิ่น	2.20	0.63	น้อย	2.60	0.77	ปานกลาง	2.49	0.75	น้อย
11	ครูให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน	2.24	0.70	น้อย	2.69	0.88	ปานกลาง	2.57	0.86	ปานกลาง
	โดยรวม	2.24	0.32	น้อย	2.67	0.50	ปานกลาง	2.55	0.50	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมอยู่ในระดับส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน รองลงมา โรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาโรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงนักเรียน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน รองลงมาโรงเรียนได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น และโรงเรียนได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้วิทยากรในท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

ชื่อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}					S.D
1	ครูมีการศึกษาจุดประสงค์ และ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน คำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท โรงเรียนมีการนำข้อมูลพื้นฐาน และ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นมา วิเคราะห์เพื่อปรับรายละเอียด ความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	2.24	0.59	น้อย	2.57	0.79	ปานกลาง	2.48	0.75	น้อย
2	โรงเรียนกำหนดรายละเอียดที่จะลดหรือ เพิ่มให้เป็นไปตามผลที่ได้จากการ วิเคราะห์	2.22	0.45	น้อย	2.68	0.78	ปานกลาง	2.56	0.74	ปานกลาง
3		2.10	0.80	น้อย	2.86	0.76	ปานกลาง	2.65	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
4	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้น่าภูมิใจ ปัญหาท้องถิ่นด้านความเชื่อเกี่ยวกับ ท้องถิ่น	2.24	0.75	น้อย	2.72	0.83	ปานกลาง	2.58	0.83	ปานกลาง
5	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้น่าภูมิใจ ปัญหาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและธรรม นิยมประเพณีในท้องถิ่น	2.22	0.49	น้อย	2.48	0.91	น้อย	2.41	0.82	น้อย
6	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้น่าภูมิใจ ปัญหาท้องถิ่นด้านเทคโนโลยีในพื้นที่บ้าน ในท้องถิ่น	2.12	0.79	น้อย	2.48	0.94	น้อย	2.38	0.91	น้อย
7	เนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้น่าภูมิใจ ปัญหาท้องถิ่นด้านศิลปะและหัตถกรรม พื้นบ้าน	2.12	0.69	น้อย	2.45	0.85	น้อย	2.36	0.82	น้อย

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
8	ครูมีการปรับรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับ ท้องถิ่นเข้ากับ โครงสร้างของข่ายของ เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน	2.15	0.69	น้อย	2.62	0.76	ปานกลาง	2.49	0.77	น้อย
9	ครูได้จัดหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรท้องถิ่น	2.08	0.46	น้อย	2.52	0.72	ปานกลาง	2.40	0.73	ปานกลาง
10	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม เนื้อหาที่ปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น	2.19	0.57	น้อย	2.78	0.72	ปานกลาง	2.62	0.73	ปานกลาง
	โดยรวม	2.16	0.37	น้อย	2.61	0.54	ปานกลาง	2.49	0.54	น้อย

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนกำหนดรายละเอียดที่จะลดหรือเพิ่มให้เป็นไปตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ รองลงมา มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น และเนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อเกี่ยวกับท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอนพบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.16$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูมีการศึกษา จุดประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรแม่บท รองลงมาเนื้อหาที่ปรับปรุงและพัฒนาได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อเกี่ยวกับท้องถิ่น และโรงเรียนมีการนำข้อมูลพื้นฐาน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อปรับรายละเอียด ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงเรียน กำหนดรายละเอียดที่จะลดหรือเพิ่มให้เป็นไปตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ รองลงมาครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ปรับปรุงหรือพัฒนาขึ้น และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่นมาวิเคราะห์เพื่อปรับรายละเอียด ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
1	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนด สื่อการเรียนการสอนที่ใช้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	2.19	0.73	น้อย	2.55	0.74	ปานกลาง	2.45	0.76	น้อย
2	ครูสำรวจสื่อ เอกสาร หนังสือที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรจาก แหล่งต่าง ๆ	2.17	0.59	น้อย	2.54	0.92	ปานกลาง	2.44	0.86	น้อย
3	ครูได้รวบรวมสื่อ เอกสาร เพื่อนำมา ศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตร	2.15	0.71	น้อย	2.55	0.89	ปานกลาง	2.44	0.86	น้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}						
4	ครูมีการเลือกใช้ จัดทำ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม	2.07	0.61	น้อย	2.62	0.84	ปานกลาง	2.47	0.82	น้อย	
5	สื่อและอุปกรณ์สามารถนำไปใช้ได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม	2.24	0.65	น้อย	2.61	0.83	ปานกลาง	2.50	0.80	น้อย	
6	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถ ใช้อุปกรณ์ที่ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นได้ อย่างเหมาะสมและถูกวิธี	2.12	0.69	น้อย	2.54	0.85	ปานกลาง	2.42	0.83	น้อย	
7	ครูมีการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์อย่าง เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	2.29	0.52	น้อย	2.64	0.82	ปานกลาง	2.54	0.76	ปานกลาง	
	โดยรวม	2.17	0.37	น้อย	2.57	0.58	ปานกลาง	2.46	0.56	น้อย	

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.46$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูมีการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์อย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาสื่อและอุปกรณ์สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม และครูมีการเลือกใช้ จัดหา ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.17$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูมีการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์อย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาสื่อและอุปกรณ์สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม และครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่ใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.57$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูมีการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์อย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาครูมีการเลือกใช้ จัดหา ปรับปรุง สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา และสภาพแวดล้อม และสื่อและอุปกรณ์สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ใน โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขั้นใหม่

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขั้นใหม่	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
		S.D	ความหมาย	S.D	ความหมาย					
1	ครูวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำ สื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น	2.25	0.54	น้อย	2.74	0.82	ปานกลาง	2.60	0.78	ปานกลาง
2	ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลอง ใช้ และปรับปรุง	2.12	0.64	น้อย	2.70	0.85	ปานกลาง	2.54	0.84	ปานกลาง
3	ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอนได้ เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม	2.20	0.76	น้อย	2.61	0.90	ปานกลาง	2.50	0.88	น้อย
4	ครูได้จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับแนวทางการใช้หลักสูตร ท้องถิ่น	2.05	0.68	น้อย	2.57	0.88	ปานกลาง	2.43	0.86	น้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ใหม่	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2			ช่วงชั้นที่ 3-4			\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย			
5	ครูจัดทำสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบ ความแตกต่างระหว่างบุคคล	2.14	0.57	น้อย	2.59	0.88	ปานกลาง	2.46	0.83	น้อย
	โดยรวม	2.15	0.39	น้อย	2.64	0.62	ปานกลาง	2.50	0.60	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียน ขึ้นใหม่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาการใช้ หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำสื่อการเรียน ขึ้นใหม่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น รองลงมา ครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง และครูจัดทำสื่อการเรียน การสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหา และสภาพแวดล้อม

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหา อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{x} = 2.15$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น รองลงมาครู จัดทำสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม และครูจัดให้มีสื่อ อุปกรณ์เพื่อสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มี ปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 2.64$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครู วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำสื่อ เช่น จุดประสงค์ของหลักสูตร ขอบเขตเนื้อหา เป็นต้น รองลงมาครูจัดทำสื่อต้นฉบับ ตรวจสอบ ทดลองใช้ และปรับปรุง และครูจัดทำสื่อ การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ใน โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม	
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	ความหมาย				
1	ครูศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ โครงสร้างจากหลักสูตร แม่บท	2.29	0.64	น้อย	2.48	0.78	น้อย	2.43	0.75
2	ครูศึกษาผลการวิเคราะห์สภาพที่ เหมาะสมของการจัดการศึกษาของ ท้องถิ่น	2.15	0.69	น้อย	2.61	0.87	ปานกลาง	2.49	0.85
3	ครูศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ เกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น	2.42	0.67	น้อย	2.63	0.82	ปานกลาง	2.57	0.78
4	โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำ หลักสูตรท้องถิ่นมาเป็นที่ปรึกษา	2.22	0.55	น้อย	2.68	0.81	ปานกลาง	2.56	0.77

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม		
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D	
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	ความหมาย					
5	โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	2.00	0.67	น้อย	2.81	0.76	ปานกลาง	2.59	0.82	ปานกลาง
6	ครูกำหนดเนื้อหาโดยการวิเคราะห์จากจุดประสงค์	2.08	0.81	น้อย	2.63	0.80	ปานกลาง	2.48	0.84	น้อย
7	ครูเขียนคำอธิบายรายวิชาตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	2.05	0.65	น้อย	2.45	0.83	น้อย	2.34	0.80	น้อย
8	ครูกำหนดการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามโครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น	2.15	0.66	น้อย	2.55	0.89	ปานกลาง	2.44	0.85	น้อย
9	ครูกำหนดวิธีวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	1.95	0.75	น้อย	2.45	0.83	น้อย	2.31	0.83	น้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	ระดับปัญหา						ระดับปัญหารวม			
		ช่วงชั้นที่ 1-2		ช่วงชั้นที่ 3-4		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}	S.D	ความหมาย
		\bar{x}	S.D	ความหมาย	\bar{x}						
10	ครูจัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียด ประกอบการจัดทำเนื้อหาวิชาใหม่	2.22	0.69	น้อย	2.48	0.87	น้อย	2.41	0.83	น้อย	
11	โรงเรียนนำเสนอของอนุมัติต่อ คณะกรรมการที่มีหน้าที่อนุมัติ	2.24	0.56	น้อย	2.58	0.84	ปานกลาง	2.49	0.79	น้อย	
12	ครูกำหนดรายวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	2.29	0.64	น้อย	2.62	0.84	ปานกลาง	2.53	0.80	ปานกลาง	
13	ครูติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	2.27	0.76	น้อย	2.60	0.83	ปานกลาง	2.51	0.82	ปานกลาง	
	โดยรวม	2.17	0.39	น้อย	2.58	0.54	ปานกลาง	2.47	0.53	น้อย	

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา ครูศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น และ โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมาเป็นที่ปรึกษา

เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้นที่เปิดสอน พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.17$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ครูศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น รองลงมาครูศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ โครงสร้างจากหลักสูตรแม่บท และครูกำหนดรายวิชาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาโรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมาเป็นที่ปรึกษา และครูศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น

4. เปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่าย

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาเป็นข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 โดยใช้ t - test independent ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่น แสดงตามตารางที่ 16

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน เครือข่าย	ช่วงชั้นที่ 1 - 2		ช่วงชั้นที่ 3 - 4		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม	3.83	0.46	2.97	0.71	8.49*
2. ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	3.88	0.46	3.12	0.77	7.09*
3. ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน	3.86	0.49	3.11	0.82	6.59*
4. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่	3.78	0.55	3.03	0.79	6.68*
5. ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติม ขึ้นมาใหม่	3.96	0.52	3.06	0.76	8.37*
โดยรวม	3.88	0.45	3.05	0.72	8.14*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 แตกต่างจาก ช่วงชั้นที่ 3-4 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน โดยช่วงชั้นที่ 1-2 มีการปฏิบัติการใช้หลักสูตรท้องถิ่น มากกว่า ช่วงชั้นที่ 3-4 ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่าย

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาเป็นข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1 – 2 และช่วงชั้นที่ 3 – 4 โดยใช้ t - test independent ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน แสดงตามตารางที่ 17

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน เครือข่าย	ช่วงชั้นที่ 1 - 2		ช่วงชั้นที่ 3 - 4		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริม	2.24	0.32	2.67	0.50	5.94*
2. ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา	2.16	0.37	2.61	0.54	5.80*
3. ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน	2.17	0.37	2.57	0.58	4.94*
4. ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่	2.15	0.39	2.64	0.62	5.60*
5. ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่	2.17	0.39	2.58	0.54	5.19*
โดยรวม	2.18	0.29	2.62	0.51	6.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 แตกต่างจาก ช่วงชั้นที่ 3-4 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้าน โดยช่วงชั้นที่ 1-2 มีปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่น น้อยกว่า ช่วงชั้นที่ 3-4 ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับคำแนะนำจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ด้านและข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ดังตารางที่ 18 - 23

ตารางที่ 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือ กิจกรรมเสริม

รายการ	ความถี่
1. ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	21
2. ควรมีวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆ มาสอน	12
3. ควรมีการประชุมครูและผู้ปกครองในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	12
4. ควรมีการจัดอบรมการใช้หลักสูตรท้องถิ่น	11
5. ท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	2

จากตารางที่ 17 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือ ควรมีวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆ มาสอน และควรมีการประชุมครูและผู้ปกครองในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

รายการ	ความถี่
1. ดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร	3
2. การจัดเวลาเรียนในวิชาท้องถิ่นน้อยเกินไป	2
3. นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างคุ้มค่า	1

จากตารางที่ 18 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร รองลงมา การจัดเวลาเรียนในวิชาท้องถิ่นน้อยเกินไป และ นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างคุ้มค่า

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน

รายการ	ความถี่
1. สื่อการเรียนการสอนมีน้อย	14
2. หนังสือ เอกสารในการค้นคว้าในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ	11
3. สื่อไม่ทันสมัย	2

จากตารางที่ 19 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย รองลงมาหนังสือ เอกสารในการค้นคว้าในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ และ สื่อไม่ทันสมัย

ตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่

รายการ	ความถี่
1. โรงเรียนควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาท้องถิ่นให้	10
2. ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน	3

จากตารางที่ 20 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำสื่อการเรียนชิ้นใหม่เรียงจากมากไปหาน้อย คือ โรงเรียนควรจัดทำสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาท้องถิ่นให้ และ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 21 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือ รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่

รายการ	ความถี่
1. ควรนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตร	8

จากตารางที่ 21 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ มีเพียงหัวข้อเดียวคือควรนำข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตร

ตารางที่ 22 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรท้องถิ่นใน
โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านอื่น ๆ

รายการ	ความถี่
1. ไม่สามารถนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	19
2. แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ไกลจากโรงเรียนไม่สามารถนำนักเรียนไปศึกษาได้	15
3. ครูไม่มีความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น	6
4. มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามขั้นตอน	3
5. ไม่ได้นำวิชาท้องถิ่นไปสอบเข้ามหาวิทยาลัยทำให้มีผู้สนใจน้อย	2

จากตารางที่ 22 พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาใช้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านอื่น ๆ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ไม่สามารถนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ไกลจากโรงเรียนไม่สามารถนำนักเรียนไปศึกษาได้ และ ครูไม่มีความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น